

II SIMPOSIO INTERNACIONAL “EDUCACIÓN Y ADOLESCENCIA”

Cátedra Educación y Adolescencia Abel Martínez Oliva
Universidad de Lleida – Campus Cappont

Martes, 9 de abril de 2019

(Modalidad a distancia: Universidad de Barcelona – Campus Mundet)

L'ADOLESCÈNCIA INVISIBLE: ADOLESCENTS EN ACOLLIMENT EN FAMÍLIA EXTENSA

Nuria Fuentes-Peláez, Universitat de Barcelona
Grup de recerca GRISIJ

L'ADOLESCÈNCIA INVISIBLE: ADOLESCENTS EN ACOLLIMENT EN FAMÍLIA EXTENSA

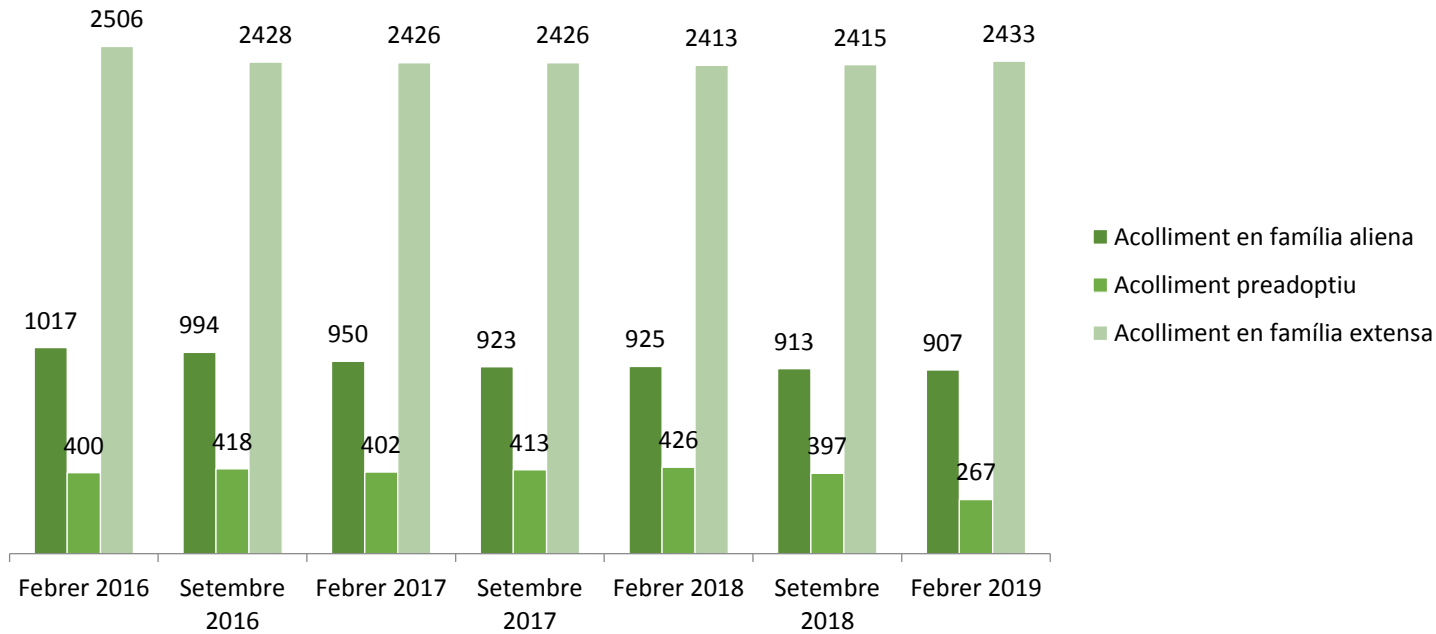

La meva avia
és la meva
mare

No és la meva
família
d'acollida,
és la meva
família!

Adolescents acollits en AFE : Quant d'invisibles?

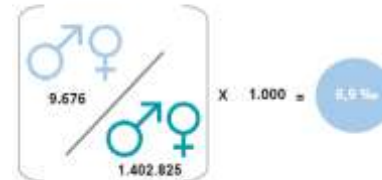
Distribució segons el sexe

Distribució segons el grup d'edat

Taxa per mil d'infants i adolescents acollits en el sistema de protecció en mesura protectora

Infants tutelats
Font DGAIA. Febrer 2019

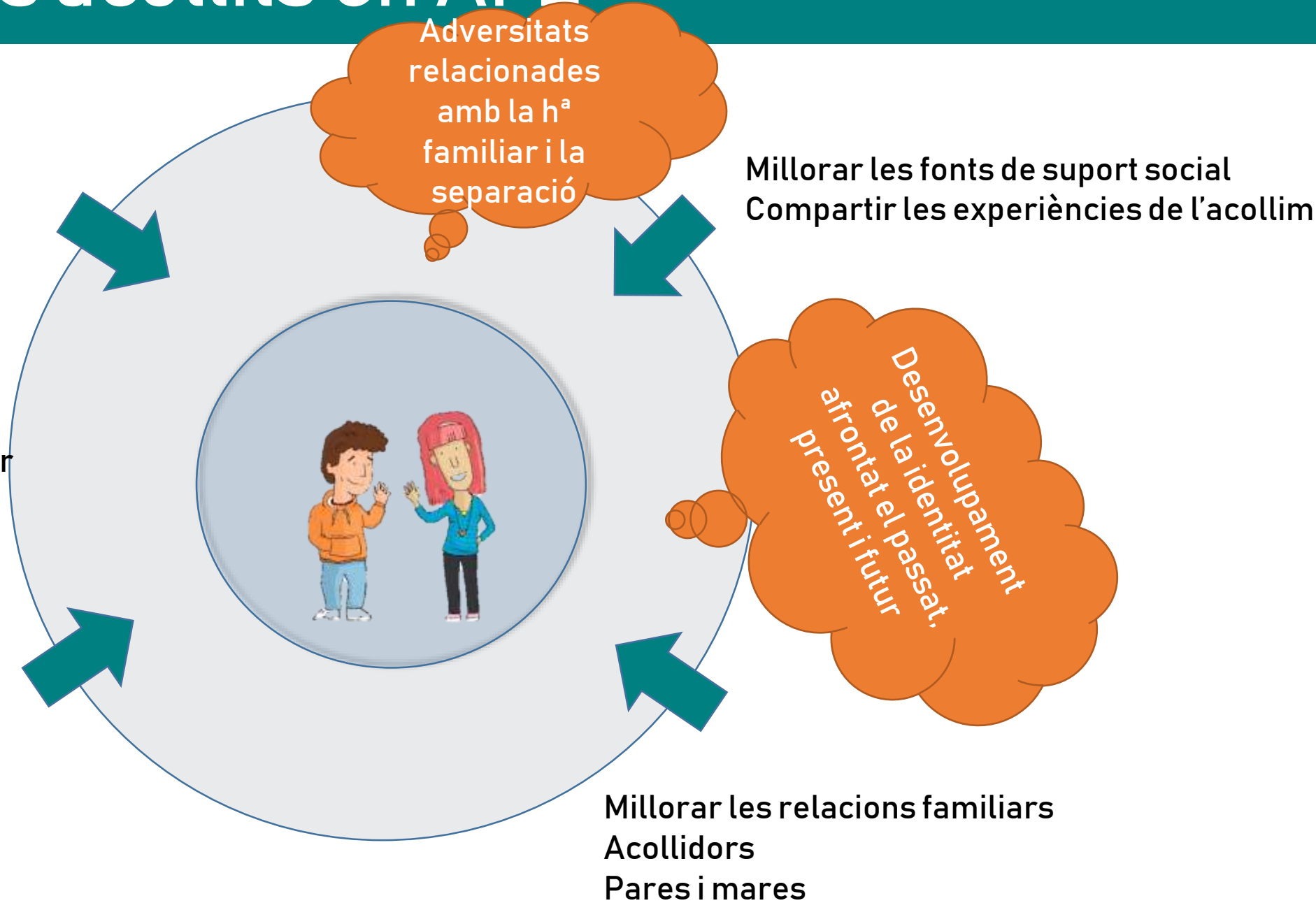
Adolescents acollits en AFE

Necessitats específiques

Comprensió
característiques
específiques de
l'acolliment
Gestionar la història
familiar
Preparar-se per al futur

Desenvolupament
adolescència
Fomentar l'estil de vida
saludable

Necessitat de suport diferencial

El recolzament grupal per donar suport als adolescents acollits

Enfocament
de model de
recolzament
social

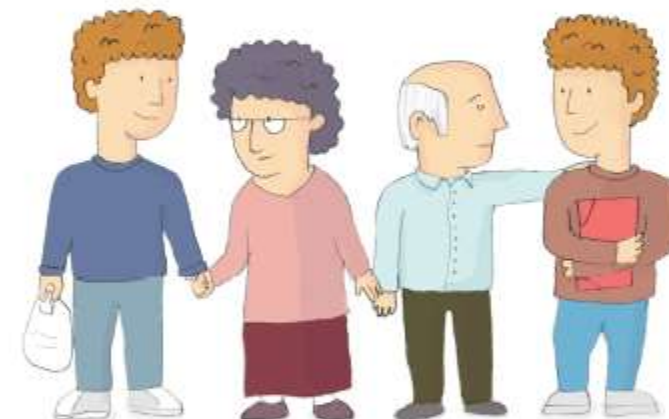

<http://hdl.handle.net/2445/130055>

SAFE

Programa de Soporte para Adolescentes Acogidos
y Acogidas en Familia Extensa

GRISIJ Grupo de Investigación en
Intervenciones Sociológicas
en la Infancia y la Juventud

Fuentes-Peláez, N.; Pastor, C.; Amorós, P.; Balsells, M.A.; Jiménez-Morago, J.M.;
Molina, M.C.; Mateos, A.; Lozano, P.; Mateo, M.; Cirera, L.; Comellas, M.J.; Del Pino, A.;
Martín, D.; Mundet, A.; Ramón, A.; Torra, R.; Vaquero, E.; Violant, V. (2017)

<http://www.observatoriodelainfancia.mscbs.gob.es/productos/pdf/safe.progsoporteadolescentesacogidos.accesible.pdf>

Objectius globals del programa SAFE

1. **Coneixement i comprensió** dels aspectes relacionats amb el **procés d'acolliment i les seves implicacions** (deures i drets), aspectes diferencials, situacions conflictives, recursos de la societat, propostes de futur, valorant la influència que tenen **en l'adaptació familiar i social**.
2. **Gestió de les emocions** en aspectes propis de l'acolliment familiar com: la disposició d'acceptar la seva pròpia història, sentiments i records sobre la seva família, disposició de mostrar respecte cap als pares i les circumstàncies que van causar la separació, acceptar els **sentiments de ambivalència i incertesa**, així com contactes amb els pares o les perspectives de futur.
3. Desenvolupament **d'habilitats que permeten atendre aspectes diferencials de l'acolliment** (història, visites, orígens, rols, relacions, etc.) i **el desenvolupament positiu de l'adolescent permetent una millor integració en el seu entorn**.

Objectius globals del programa SAFE

1. **Coneixement i comprensió** dels **implicacions** (deures i drets) i **proposades de**

amb el **procés d'acolliment i les seves** **conseqüències** (conflictes, recursos de la societat, **adaptació familiar i social**).

2. **Gestió de la** seva pròpia història, pares i les circumstàncies, així com l'incertesa, així com

familiar com: la disposició d'acceptar la realitat, disposició de mostrar respecte cap als pares, **sentiments de ambivalència i** de futur.

3. Desenvolupar una **història** (història, visites, etc.) i **una millor integració**

diferencials de l'acolliment i **sentiment positiu de l'adolescent permetent**

La situació d'acolliment **NO** és un problema.
La situació d'acolliment **SÍ** és una situació diferencial entre d'altres moltes situacions i models familiars.

Destinatari SAFE

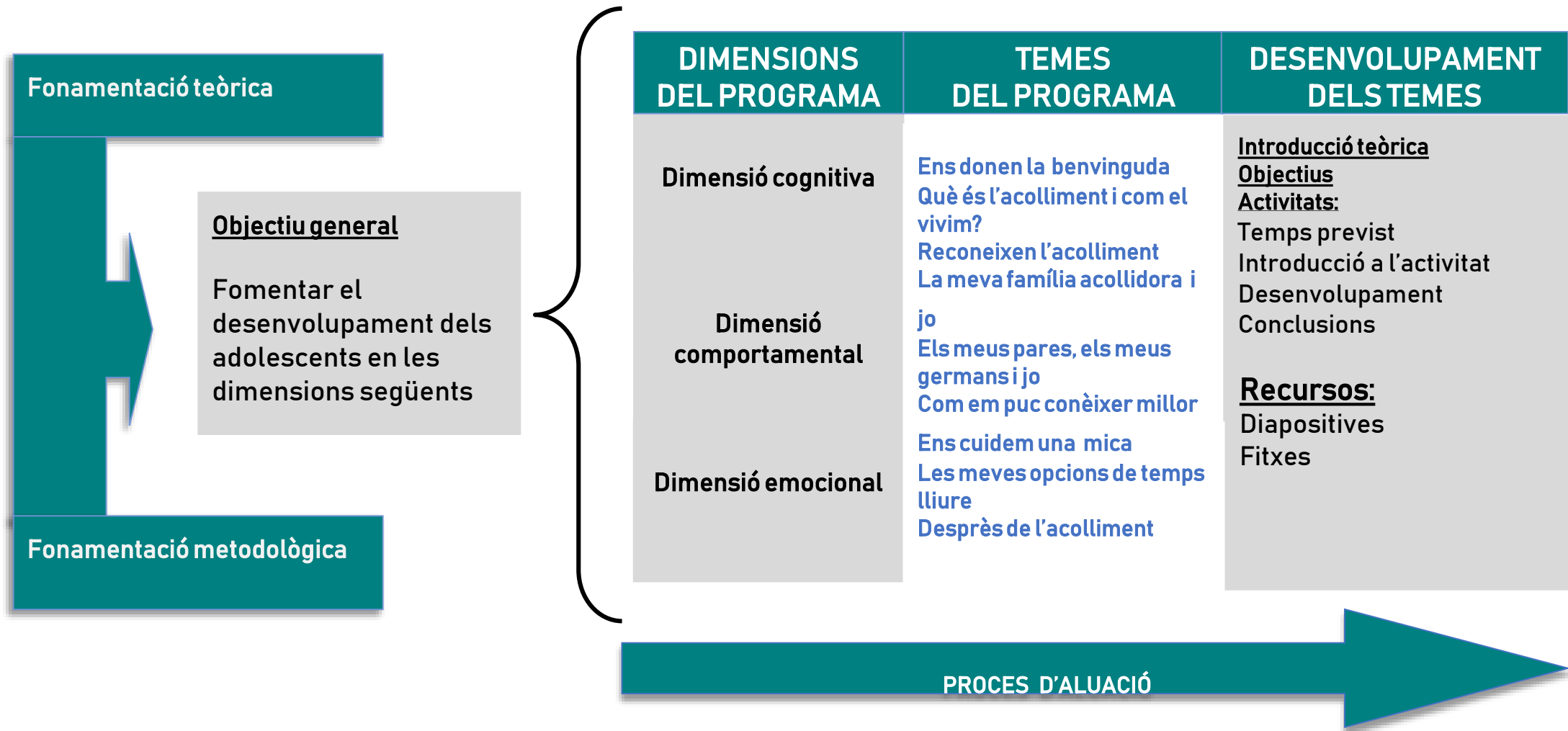
DESTINATARIS

Joves acollits en família extensa d'entre 12 i 16 anys:

- No es troben en situació de crisi
- Participació voluntària acceptant formar part del grup i respectant les seves normes
- Preferiblement que els seus acollidors també participin del programa de suport als acollidors

Model del disseny del programa SAFE

Temes del SAFE	Sessions	
Acolliment en família extensa	Sessió 1. Ens donem la benvinguda Sessió 2. Què és l'acolliment i com el vivim?	
Jo i les meves famílies: Família d'acollida i família biològica	Sessió 3. Reconeixent l'acolliment Sessió 4. La meva família acollidora i jo Sessió 5. Els meus pares, els meus germans i jo	
Desenvolupament positiu de l'adolescència	Sessió 6. Com puc conèixer ? Sessió 7. Ens cuidem una mica Sessió 8. Les meves opcions de temps de lliure	
Futur de l'acolliment	Sessió 9. Després de l'acolliment...	

Recursos didàctics SAFE

Llibre guia didàctica

- Antecedents, estratègies, organització i avaluació
- Desenvolupament de les 9 sessions:
 - activitats amb diversitat de tècniques (diàlegs simultanis, discussió dirigida, treball en petit grup, estudi de casos, jocs de rol, fantasia guiada)
 - materials per als joves

Ficha 1.2.2. Yo soy Ana

Yo soy Ana

Vivo con mis dos hermanos y mis tíos. Viví con mi padre y mis hermanos desde que yo tenía 4 años hasta los 12. A los 12 años los servicios de protección decidieron que no podíamos seguir viviendo con nuestro padre. Antes que ir a un centro yo preferí vivir con mi abuela. Pero una vez iniciado el acogimiento surgieron los primeros problemas, y cada vez había más tensiones en la relación. Las cosas con mi abuela no iban bien. Intentaron convencerme de que los centros eran una especie de hoteles donde estaría fantásticamente. Un día me llevaron al centro, pero no era como me habían dicho y yo me había imaginado. No podía estar con mis hermanos, y no me adapté bien. Ahora que vivo con mis tíos valoro mucho poder estar todos juntos, lo prefiero mil veces a estar en un centro. Al principio, cuando estaba en casa de mis tíos me sentía un poco en deuda: pensaba que tenía que hacer todo y portarme muy bien. Ahora ya no me siento así, a veces discutimos un poco, porque hay que fregar los platos, o porque salgo mucho..., nada fuera de lo normal. Todos nos aguantamos un poco porque nos queremos.

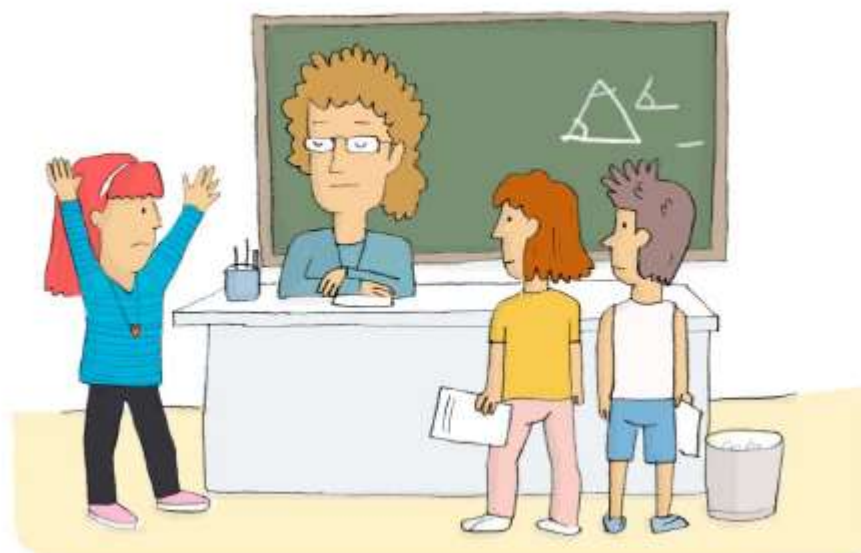
- ¿En qué aspectos creéis que os parecéis al personaje?
- ¿Por qué?

Ficha 2.1.3.

Juan tiene en la actualidad 15 años. Cuando tenía 5, su tía Irene dejó en su casa a su prima Maite de tres años para que sus padres cuidaran de ella. Relata que en un principio sintió muchos celos, ya que era hijo único e iba viendo que toda la atención se dirigía hacia su prima, quedando él sin ser el centro de atención. Pero al cabo de un tiempo, ya dejó de sentir celos y empezó a quererla como una hermana. Ahora, reconoce que, aunque tenga muchas diferencias con ella, hecho que les hace discutir por nada, se llevan bien...

La historia trata de un niño que se llama Juan que tiene 10 años y ya hace 5º de Primaria. Un día se encuentra en una reunión en el colegio para preparar las colonias con todos los niños y niñas de su clase y con los padres y madres de estos y estas. El niño mira a su alrededor y observa como a todos sus compañeros y compañeras les acompaña su madre o su padre, y que a él le acompañan su abuelo y su abuela. Se siente observado e inseguro porque todos ven que él es diferente. A sus abuelos les pregunta enfadado: ¿Por qué nunca vienen mi padre y mi madre?

Ficha 4.2.5 Escenas Cotidianas, escena 5

Escena 5: Una adolescente está cenando con sus tíos y comenta que el año que viene le gustaría estudiar un módulo en Educación Infantil. Su tía le dice que debería ayudarla en casa cuidando de sus primos de 3 y 5 años, irlos a buscar al colegio... porque ella trabaja muchas horas. La chica se enfada y dice que quiere hacer algo con su vida, y que le hace mucha ilusión estudiar, que no es justo que no pueda. El tío comenta que si quiere hacerlo que lo haga y que ya intentarán montárselo, pero que si no se lo saca deberá dejarlo.

Personajes: tío, tía y sobrina

Característiques de la implementació SAFE

Grups de 8 a 14 joves

Edats homogènies (12-14 o 14-16 anys)

2 persones dinamitzadores formades en el programa

CARACTERÍSTIQUES IMPLEMENTACIÓ

9 sessions d'aplicació seqüencial o flexible

Durada: 2 hores

Freqüència setmanal

Adequació horari

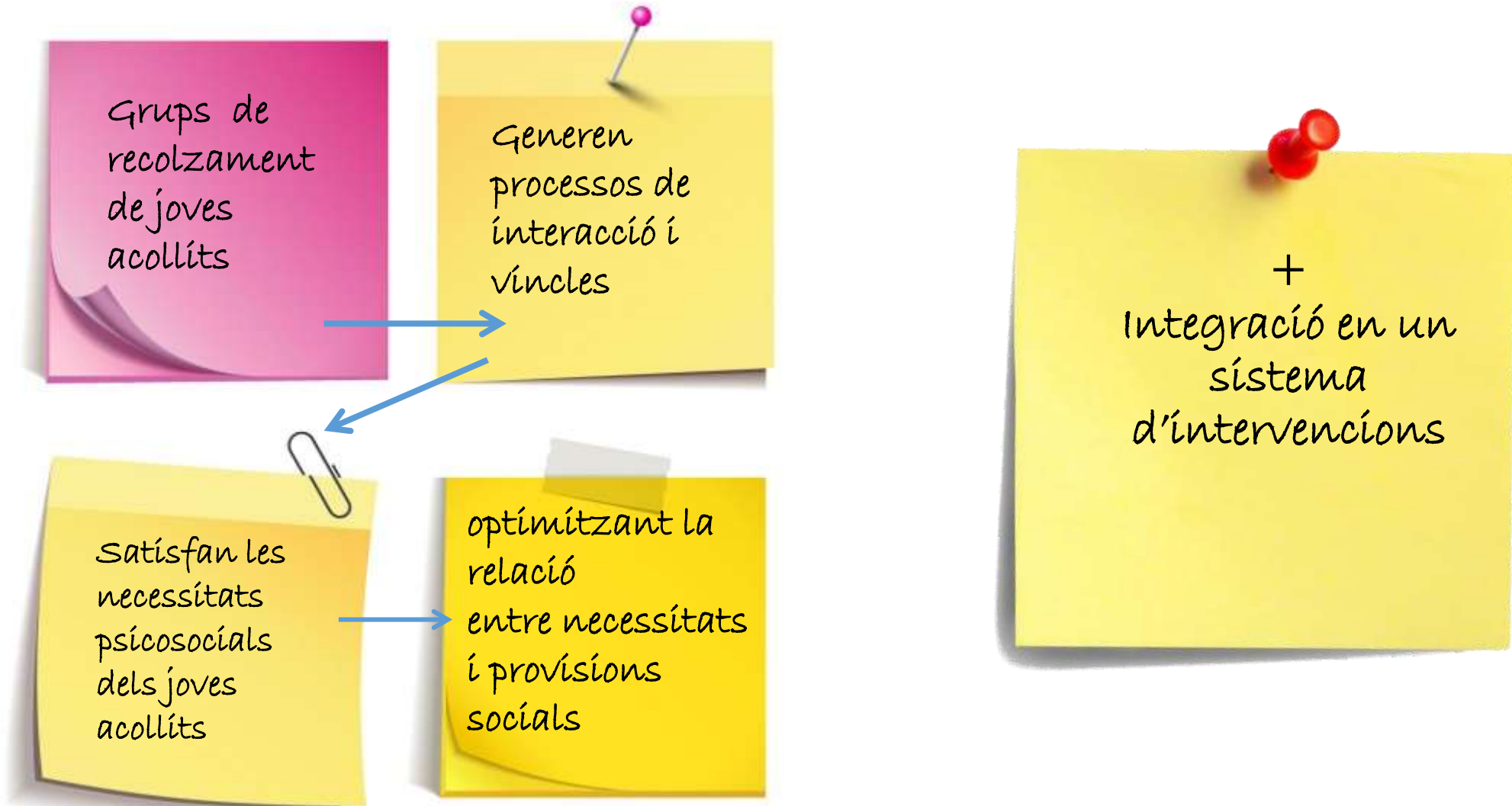
Espais informals de interacció

Objecte de permanència

Complementari a d'altres intervencions

Prestigiar el programa

Valor del programa en relació a l'evolució de l'acolliment

GRISIJ Research Group about
Social & Educational Interventions
in Children and Youth

UNIVERSITAT DE
BARCELONA

Nuria Fuentes-Peláez
nuriafuentes@ub.edu
grisij@ub.edu
Grisij.ub.udl@gmail.com